

ше тому, що вони уживали релігійних претенсій для замаскування дійсних цілей своїх стоваришень. Всяку пробу робітників приналежних до тої їхньої організації задля поліпшення їхнього економічного положення, сейчас нищено або заборону або репресіями і страхом. Всяке корисне право, або всяке змагане для інтелектуального піднесення, стрічалися з переслідуваннями і брутальною оружною силою, але релігія, служниця опресій, гнету, рідко коли забороняла ся рабови — чи то в часах невольництва, чи в часах панщини, чи в часах наємної праці — у всіх добах історії. Се було жерелом прийомної розривки для властителів людської скотини прислухувати ся, як она муркоче і сьпіває про “царство на небесіх”. Їм се власне подобало ся і їм тішило, що їхні невольники зрікали ся всяких надій і прав до царства на землі, і що вони могли коштом здирства поповнюваного на своїх продуцентах вести гойне і марнотравне жите, без всяких перешкод і без всякого упоминання ся визискуваних. Вчити невольників читати було злочинном, але до науки релігії їх заохочувано всякими способами, бо релігія вчила їх, щоб вони памятали, що “слуги мають бути послухні своїм панам”.

Ремісничі юнії старинних часів мали майже ті самі цілі, що і теперішні юнії. Вони так само мали запомогові фонди на випадки слабостий і смерти та давали своїм членам всяку іншу корисну поміч.

Джек Кейд, котрий вів своїх приклонників з Кент до Лондону, здаєть ся бачив також в своїх рядах червоний прапор, позаяк Кент був місцем найвчасніших ремісничих організацій.

Червоний прапор в ранніх початках його уживання мав виразно мирне значіне, як про се сьвідчить факт, що його патронами були боги ріль-